

**КОМУНАЛЬНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ХАРКІВСЬКА АКАДЕМІЯ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ»**

СХВАЛЕНО

Протокол Вченої ради
КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»
№ 1 від 27.01.2025

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ КВНЗ «Харківська
академія неперервної освіти»
№7 від 27.01.2025

**ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
курсів підвищення кваліфікації
за темою**

***«Школа партнерства: роль соціального педагога
у зміцненні взаємодії»***

***School of partnership: the role of a social pedagogue
in strengthening cooperation"***

Укладач: Разводова Т.О., старший викладач секції спеціальної та інклюзивної освіти кафедри виховання та розвитку особистості, магістерка педагогіки вищої школи, арттерапевт, медіатор та тренер ГО Ла Страда-Україна, тренер НУШ, тренер ПЗПСП, супервізор в сфері загальної середньої освіти

Цільова група: соціальні педагоги ЗЗСО

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
виховання й розвитку особистості
21.01.2025 № 1

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна, змішана

НАПРЯМИ: розвиток компетентностей відповідно до Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. № 800

МЕТА: професійний розвиток соціальних педагогів закладів загальної середньої освіти

ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ:

1. Забезпечити розвиток загальних і професійних компетентностей соціальних педагогів закладів загальної середньої освіти:
 - компетентності педагогічного партнерства;
 - здоров'язберезувальної компетентності;
 - психологічної компетентності.
2. Поглибити знання й удосконалити вміння педагогічних працівників щодо роботи на засадах партнерської взаємодії з усіма учасниками освітнього процесу.
3. Удосконалити навички соціальних педагогів здійснювати психолого-педагогічну підтримку та професійну діяльність на засадах сучасних підходів до освітнього процесу в умовах НУШ.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Освітню програму курсів підвищення кваліфікації за темою «Школа партнерства: роль соціального педагога у зміцненні взаємодії» розроблено з урахуванням положень Закону України «Про повну загальну середню освіту», Порядку підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 № 800, нормативно-правових документів, що регламентують діяльність соціальних педагогів закладів загальної середньої освіти.

Актуальність освітньої програми пов'язана з необхідністю підготовки педагогічних працівників до якісного виконання завдань Концепції «Нова українська школа», де орієнтація на учня та педагогіка партнерства розглядаються серед провідних напрямів реформи загальної середньої освіти.

Обсяг: 60 годин (2 кредити).

Особливості організації освітнього процесу за цією програмою:

Освітній процес зорієнтований на практичне застосування знань і розвиток професійних навичок педагогів. Заняття передбачають виконання практичних завдань, опрацювання кейсів реальних ситуацій, пошук шляхів вирішення

проблемних питань, моделювання соціальними педагогами власної професійної діяльності тощо.

Навчання відбувається з використанням інтерактивних методів: педагогічна гра, тренінг розвитку навичок, естафета ідей, майстерня досвіду, психологічна лабораторія. Це сприяє активному залученню, інтерактивній взаємодії, обміну досвідом між педагогічними працівниками.

Освітня програма враховує професійні потреби кожного здобувача освіти, надає можливість обирати завдання для опрацювання, які відповідають їхнім інтересам і специфіці роботи. У процесі навчання використовуються сучасні технології та інструменти, платформи та сервіси для дистанційного навчання, мультимедійні матеріали тощо.

Після опанування всіх навчальних модулів проводиться рефлексивна сесія, яка допоможе слухачам проаналізувати свій прогрес, оцінити отриманий досвід та визначати шляхи його впровадження в практичну діяльність.

Науково-педагогічні працівники Академії можуть вносити зміни в пропонуваній освітньою програмою зміст з метою необхідності своєчасного реагування на конкретні умови, у яких відбувається освітній процес, зазначивши їх в розкладі занять. Загальний обсяг таких змін може досягати до 25%.

Матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу:

- *для очного навчання:* мультимедійний проєктор, ноутбук, фліпчарт, персональні комп'ютери, сучасне програмне забезпечення;
- *для дистанційного навчання:* комп'ютерна техніка (комп'ютер, вебкамера, мікрофон або ноутбук), доступ до швидкісного інтернету, програмне забезпечення для проведення відеоконференцій.

Очікувані результати охоплюють:

Знання й розуміння:

- педагогіки партнерства як фактору ефективної взаємодії учасників освітнього процесу в найкращих інтересах вихованців; принципів та способів налагодження партнерської взаємодії в освітньому середовищі; ролі соціального педагога в забезпеченні партнерства в закладі освіти;
- базових потреб і цінностей, їх ролі в житті людини; психоемоційних основ формування особистісних цінностей; особливостей побудови освітнього процесу на засадах розвитку цінностей в учасників освітнього процесу;
- шляхів розвитку емоційного інтелекту, формування емоційної компетентності соціального педагога як основи конструктивної та безпечної взаємодії в освітньому процесі, партнерства, усвідомленої прихильності багатоманіття в освітньому середовищі;

- ціннісного підходу щодо формування здоров'я, добробуту, довіри, безпеки, інших ціннісних орієнтирів НУШ;
- значення, структури, етапів формування, умов та технологій педагогічного керівництва процесом розвитку дитячого колективу в умовах різноманіття;
- умов і можливостей, форм і методів розвитку здібностей і талантів здобувачів освіти; способів прояву педагогічної творчості в освітньому процесі ЗЗСО;
- правил безпеки в цифровому середовищі, наслідків впливу цифрової інформації на людину.

Уміння:

- організовувати освітній процес з урахуванням сучасних нормативно-правових вимог, вікових та індивідуальних потреб, можливостей, здібностей, інтересів, бажань і прагнень здобувачів освіти, на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;
- розрізняти та усвідомлювати відчуття, почуття та емоції власні та інших людей, управляти своїми емоціями та реакціями, організовувати виховний процес з урахуванням емоцій, настроїв, почуттів вихованців, сприяти розвитку емоційного інтелекту дітей;
- співпрацювати на засадах партнерства з учнями, батьками учнів, іншими педагогічними працівниками в найкращих інтересах здобувачів освіти; сприяти соціальному партнерству закладу освіти;
- застосовувати сучасні технології педагогічного керівництва процесом розвитку дитячого колективу; сприяти згуртуванню, позитивній безпечній взаємно поважній взаємодії здобувачів освіти; формувати спільноту учнів, де кожен відчуває себе її частиною;
- застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі; мотивувати здобувачів освіти щодо науково-дослідницької діяльності, творчості, розвитку здібностей і талантів;
- організовувати пізнавальну діяльність учнів засобами АРТ-методів, цифрових технологій; добирати й застосовувати ефективні методики і технології навчання, виховання, розвитку дітей та учнівської молоді;
- створювати безпечне електронне (цифрове) освітнє середовище для організації та управління освітнім процесом (у тому числі під час дистанційного

навчання); уникати небезпек в інформаційному просторі; забезпечувати захист і збереження персональних даних;

– розвивати власну психологічну компетентність, власну стресостійкість, уміння відновлювати ресурси, керувати емоціями; поважати й дотримуватися особистісних кордонів вихованців.

Диспозиції (цінності, ставлення):

– гуманістична спрямованість освітнього процесу; цінність особистості, її життя, здоров'я, емоцій, почуттів, особистісних кордонів, думки, вибору;

– створення умов для особистісного розвитку кожної особистості; презумпція талановитості кожної дитини;

– готовність до партнерської взаємодії з учасниками освітнього процесу, гнучкість й адаптивність;

– планування, вибір педагогічних методів і прийомів у відповідності до мети освітньої діяльності; осучаснення інструментів педагогічних впливів;

– пріоритетність безпечності освітнього середовища; дотримання правил безпеки життєдіяльності, зокрема в інтернеті;

– цілеспрямований розвиток особистості здобувачів освіти шляхом формування життєво важливих навичок, психо-соціальних компетентностей;

– забезпечення умов для успішного результату освітньої діяльності школярів; виховання ціннісного ставлення до особистісних здобутків навчання, виховання, розвитку.

Компетентності:

1. Компетентність педагогічного партнерства – здатність спільно працювати з педагогічними працівниками та батьками для прийняття рішень у найкращих інтересах здобувачів освіти, співпрацювати з учнями на засадах взаємоповаги та толерантності.

2. Здоров'язбережувальна компетентність – здатність організовувати безпечне освітнє середовище, застосовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу, формувати в учнів культуру здорового й безпечного способу життя.

3. Психологічна компетентність – здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів, надавати першу психологічну допомогу, мотивувати та організовувати пізнавальну діяльність

учнів, використовувати стратегії, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, я-ідентичності, резильєнтності, самореалізації.

КУРИКУЛУМ

курсів підвищення кваліфікації для соціальних педагогів закладів загальної середньої освіти за темою «Школа партнерства: роль соціального педагога у зміцненні взаємодії»

№ з/п	Назва модуля	К-ть годин
1.	Партнерська взаємодія як складова реформування освіти «Нова українська школа»	10
2.	Партнерство в дії: освітній процес в найкращих інтересах дитини	18
3.	Практики виховання в умовах НУШ	10
4.	Навчання через досвід: тренінги та практичні навички для педагога-організатора	18
5.	Організаційно-підсумковий	4
	Разом за модулями (годин/кредитів)	60 год / 2 кредити

Курикулум є основою для складання навчально-тематичного плану, робочої навчальної програми / РПНЗ / РНТП / розкладу навчальних занять, що оприлюднюються на сайті КВНЗ «Харківської академії неперервної освіти».

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

курсів підвищення кваліфікації для педагогів-організаторів закладів загальної середньої освіти за темою «Школа партнерства: роль педагога-організатора у зміцненні взаємодії»

№ теми	Назва модуля, теми	Індекси компетентностей, що розвиваються	Кількість годин
1	Модуль 1. Партнерська взаємодія як складова реформування освіти «Нова українська школа»		
1.1	Розвиток культури партнерства у школі: стратегія малих кроків		2
1.2	Комунікація, довіра та взаємодія: як ефективно керувати класом у сучасній школі		2
1.3	Секрети успішного навчання: орієнтація на компетентності та навички майбутнього		2
1.4	Інклюзивне навчання: рівність та підтримка в освітньому процесі		2
1.5	Функціональна грамотність у використанні цифрових сервісів		2
Усього годин за модулем			10
2	Модуль 2. Партнерство в дії: освітній процес в найкращих інтересах дитини		

2.1	Інноваційна компетентність педагогів у контексті професійного саморозвитку		2
2.2	Виховання особистості громадянина-патріота – обов'язок та місія сучасного закладу освіти		2
2.3	Різноманітність у класі: як знайти підхід до кожної дитини		2
2.4	Тайм-менеджмент як стратегія зниження стресу в педагогічній діяльності		2
2.5	Партнерство з батьками як умова успішного навчання та виховання дітей		2
2.6	Роль превентивного виховання в подоланні соціальних викликів серед підлітків		2
2.7	Синергія успіху сучасного здобувача освіти: критичне мислення та емоційний інтелект		2
2.8	Долаємо психологічні бар'єри: менеджмент складних ситуацій		2
2.9	Просвітницько-профілактична функція працівника психологічної служби в реаліях сучасності		2
Усього годин за модулем			18
3	Модуль 3. Практики виховання в умовах НУШ		
3.1	Психологічна стабілізація педагогів і учнів: виклики війни та шляхи відновлення		2
3.2	Психосоціальна підтримка як основа збереження ментального здоров'я учасників освітнього процесу в умовах війни		2
3.3	Педагогічні інструменти подолання життєвих труднощів учасників освітнього процесу в умовах війни та відбудови		2
3.4	Психологічні аспекти розвитку здібностей і талантів учнівства в умовах сучасних викликів		2
3.5	Розвиток резильєнтності у здобувачів освіти та педагогів, відновлення психологічних втрат		2
Усього годин за модулем			10
4	Модуль 4. Навчання через досвід: тренінги та практичні навички для педагога-організатора		
4.1	Психологічна лабораторія «Сила всередині: як внутрішні ресурси стійкості допомагають пережити війну»		2
4.2	Інноваційна майстерня «Інтерактивні технології формування медіаграмотності школярів»		2
4.3	Тренінг «Підтримка соціального здоров'я учнів: шлях до відновлення освітніх досягнень»		2
4.4	Майстерня досвіду «Партнерство в найкращих інтересах дитини»		2
4.5	Естафета ідей «Засоби впливу на свідомість дитини задля вибору здорового способу життя»		2
4.6	Тренінг «Створення атмосфери довіри: як будувати взаєморозуміння з учнями»		2
4.7	Психологічний практикум «Кризові стани і психотравма: психологічні методи підтримки та відновлення»		2
4.8	Майстер-клас «Візьміть емоції під контроль: секрети саморегуляції для здоров'я у освітньому середовищі»		2
4.9	Педагогічна гра «Формування навичок стресостійкості педагога як умова ефективного освітнього процесу»		2
Усього годин за модулем			18

5	Модуль 5. Організаційно-підсумковий		
5.1	Настановне заняття. Мотиваційна сесія «Мої очікування від навчання»		2
5.2	Рефлексивна сесія «Мої професійні відкриття: що я дізнався і як це застосую в своїй практиці». Підсумкове тестування		2
<i>Усього годин за модулем</i>			4
<i>Разом годин / кредитів за освітньою програмою</i>			60 / 2

ЗМІСТ МОДУЛІВ

МОДУЛЬ 1. Партнерська взаємодія як складова реформування освіти «Нова українська школа»

Тема 1.1. Розвиток культури партнерства у школі: стратегія малих кроків

Педагогіка партнерства як невід’ємна складова НУШ. Забезпечення реалізації ідей педагогіки партнерства у правовій площині: Закон України «Про повну загальну середню освіту», Концепція НУШ.

Сутність педагогіки партнерства, основні принципи та ідеї. Педагогічний екскурс: партнерство в українській та зарубіжній педагогіці.

Сучасне навчання і виховання в розрізі нової педагогічної етики. Комунікативна позиція та стилі спілкування педагога. Реалізація ідей дитиноцентризму, гуманістичні основи педагогіки. Кодекс особистості вчителя.

Дії педагога в налагодженні партнерських відносин з учасниками освітнього процесу. Спілкування, взаємодія та співпраця як основа партнерства. Підготовка до партнерства: феномен маленького кроку, меморандум про співпрацю.

Тема 1.2. Комунікація, довіра та взаємодія: як ефективно керувати дитячим колективом у сучасній школі

Ефективні стратегії та принципи комунікації, способами побудови довірливих відносин із учнями. Позитивний мікроклімат у класі. Сучасні інструменти управління класом, що допомагають вирішувати конфлікти та підтримувати дисципліну. Практичні вправи щодо формування атмосфери співпраці й взаємоповаги.

Тема 1.3. Секрети успішного навчання: орієнтація на компетентності та навички майбутнього

Компетентності та навички майбутнього. Компетентності: що це таке і як вони відрізняються від знань. Сучасний контекст: тенденції змін у світі, роль технологій, виклики ринку праці. Навички, які формують успішну людину в майбутньому. Ключові компоненти успішного навчання. Педагогічний практикум: «Як навчати компетентно?»

Тема 1.4. Інклюзивне навчання: рівність та підтримка в освітньому процесі

Інклюзивне навчання як невід’ємна складова розбудови громадянського суспільства в Україні. Цінності інклюзивної освіти. Мета інклюзивного навчання. Принципи інклюзивного навчання: безпечність, рівність, підтримка.

Особи з ООП: сучасне розуміння, труднощі в освітньому процесі, пріоритети в умовах воєнного стану. Категорії осіб з ООП, для яких організовується інклюзивне навчання.

Нормативні засади запровадження інклюзивного навчання в ЗЗСО в умовах воєнного стану.

Універсальний дизайн у забезпеченні рівності всіх здобувачів освіти.

Поняття «підтримки» в освітньому процесі. Види підтримки. 5 рівнів підтримки учнів з ООП. Визначення рівня підтримки дитини у відповідності до її особливих освітніх потреб. Особливості підтримки на кожному рівні.

Інклюзивна компетентність педагога як основа забезпечення рівності й підтримки учнів у освітньому процесі.

Тема 1.5. Функціональна грамотність у використанні цифрових сервісів

Інформаційно-цифрова компетентність. Рамка цифрової компетентності для громадян. Сфери та складові цифрової компетентності. Інформаційно-комунікаційна компетентність. Цифрові освітні ресурси. Створення цифрового контенту.

Практикум: Креативне оформлення навчальних матеріалів з використанням Canva

МОДУЛЬ 2. Партнерство в дії: освітній процес в найкращих інтересах дитини

Тема 2.1. Інноваційна компетентність педагогів у контексті професійного саморозвитку

Підготовка конкурентоспроможної особистості. Визначення та походження інновацій в освіті. Інноваційна компетентність педагога. Готовність педагога до інноваційної діяльності. Критерії розвиненості творчого потенціалу педагога.

Дослідницька діяльність. Робота в МАН як різновид інноваційної діяльності (модель Всеукраїнської освітньої системи МАН; нормативна база; вектори співробітництва; документація та вимоги до написання робіт з урахуванням ключових змін тощо). Проблемні питання.

Тема 2.2. Виховання особистості громадянина-патріота – обов'язок та місія сучасного закладу освіти

Актуальність національно-патріотичного виховання молодого покоління.

Нормативне забезпечення національно-патріотичного виховання у ЗЗСО. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України до 2025 року.

Мета та завдання національно-патріотичного виховання в системі освіти України. Принципи, на яких має будуватися виховний процес та національно-патріотичне виховання зокрема.

Класифікація цінностей сучасного українського виховання. Громадянські цінності. Патріотизм як почуття і як базова якість особистості. Компетентнісний підхід у вихованні громадянськості та патріотизму. Ідея національного виховання в працях педагогів класиків. Гуманістичні засади громадянського виховання В.Сухомлинського.

Формування рис і якостей особистості громадянина патріота. Зміст і форми національно-патріотичного виховання. Педагогічні умови ефективного здійснення патріотичного виховання.

Тема 2.3. Різноманітність у класі: як знайти підхід до кожної дитини

Різноманітність у класі: основні виміри. Різноманітність – це ресурс, а не проблема. Різноманітність учнів і учениць.

Національна стратегія зі створення безбар'єрного простору в Україні. Індекс інклюзії. Профайл особливостей учнів і учениць. Чому важливо шукати підхід до кожної дитини. Індивідуальний підхід, стратегії диференціації навчання та ефективна комунікація.

Тема 2.4. Тайм-менеджмент як стратегія зниження стресу в педагогічній діяльності

Тайм-менеджмент – баланс між роботою та особистим життям. Типи тайм-менеджменту. Можливості, які дає тайм-менеджмент. Основні принципи тайм-менеджменту. Психологічні аспекти тайм-менеджменту.

Мотивація та самодисципліна. Стрес-менеджмент..

Застосування SMART моделі в тайм-менеджменті для вчителів та учнів. Переваги використання SMART.

Тема 2.5. Партнерство з батьками як умова успішного навчання та виховання дітей

Партнерство як інноваційний концепт нової української школи. Законодавство, що захищає права дитини і сім'ї.

Характеристика сім'ї у сучасних соціально-економічних умовах. Провідні функції сім'ї. Роль батьків у освіті. Поняття про педагогічну культуру батьків. Умови підвищення ефективності формування педагогічної культури батьків.

Основні напрямки діяльності закладу освіти в роботі з батьками. Принципи роботи з сім'ями. Моделі ефективної взаємодії. Моделі й складові реалізації спільної діяльності. Умови успішної взаємодії педагогів із сім'ями. Етика спілкування. Принципи педагогічної діяльності, орієнтованої на інтереси сім'ї.

Тема 2.6. Роль превентивного виховання в подоланні соціальних викликів серед підлітків

Сутність, мета і завдання превентивного виховання в закладі загальної середньої освіти. Функції, рівні, принципи, напрями превентивного виховання.

Суб'єкти-об'єкти превентивного виховання. Сучасні підходи до проблеми превентивного виховання. Типологія відхилень поведінки. Детермінація відхилень поведінки.

Психологічні основи профілактики та корекції відхилень поведінки. Агресивна поведінка: профілактика та корекція. Адиктивна поведінка, її профілактика та корекція.

Тема 2.7. Синергія успіху сучасного здобувача освіти: критичне мислення та емоційний інтелект

Критичне мислення. Основні елементи критичного мислення: аналіз, синтез, оцінка, інтерпретація. Процес критичного розмірковування. Навички критичного мислення. Приклади використання критичного мислення.

Створення середовища для розвитку критичного мислення. Умови які спонукають учнів до критичного мислення. Методика розвитку критичного мислення.

Зв'язок критичного мислення з емоційним інтелектом. Емоційний інтелект: самоконтроль; самосвідомість; соціальна чуйність; управління стосунками. Розвиток емоційного інтелекту. Аспекти, напрями та складові емоційного інтелекту. Техніки розвитку емоційного інтелекту.

Тема 2.8. Долаємо психологічні бар'єри: менеджмент складних ситуацій

Психологічний бар'єр. Поняття булінгу та його ознаки визначені Законом України. Хто може бути жертвою, агресором та спостерігачем булінгу. Типові риси спостерігачів. Наслідки булінгу. Як розпізнати дитину, яка стала жертвою булінгу? Наслідки булінгу. Діяльність Національної дитячої «гарячої лінії».

Процедура/послідовність кроків і реагування на зафіксовані прояви насильницької поведінки щодо учнів/дорослого у школі різними сторонами. Алгоритм виявлення та реагування педагогічного працівника на вчинення насильства щодо дитини. Кейси, щодо закріплення умінь ідентифікації, реагування та перенаправлення дітей при потраплянні в ситуацію булінгу. Особливості спілкування з дітьми, які постраждали у ситуації булінгу. Вимоги до особи, яка здійснює опитування дитини. Процес опитування дитини.

Суїцидальна поведінка. Міфи та реальність про дитячий та підлітковий суїцид. Поведінкові індикатори суїцидальної поведінки. Комунікативні індикатори суїцидальної поведінки. Захисні фактори, що підвищують стійкість до розвитку суїцидальної поведінки. Попередження підліткового суїциду: кроки допомоги.

Конфліктологія. Конфлікт. Причини конфліктів. Стадії розвитку конфлікту. П'ять можливих варіантів завершення елементарних конфліктів. Техніка «Коло».

Тема 2.9. Просвітницько-профілактична функція працівника психологічної служби в реаліях сучасності

Нормативне підґрунтя просвітницько-профілактичної роботи працівника психологічної служби системи освіти, на які повинен спиратися фахівець. Особливості просвітницько-профілактичної функції працівника психологічної служби. Напрями просвітницько-профілактичної роботи в закладі освіти, що продиктовані нормативними документами на навчальний рік та з урахуванням реалій сучасності.

Відмінності просвіти від профілактики. Особливості проведення просвітницько-профілактичної роботи з учнями, педагогами, батьками.

Просвітництво учнів, педагогів, батьків. Зміст та форми просвітницької роботи.

Напрямки профілактичної роботи зі здобувачами освіти. Форми та методи профілактичної роботи. Тренінг як один з методів профілактичної роботи.

Просвітницько-профілактичні програми. Просвітницько-профілактична робота у дистанційному форматі.

МОДУЛЬ 3. Практики виховання в умовах НУШ

Тема 3.1. Психологічна стабілізація педагогів і учнів: виклики війни та шляхи відновлення

Засоби зниження стресу, практичні поради зі збереження психічного здоров'я та методи розвитку психологічної стійкості. Техніки комунікації для збереження емоційного комфорту. Інструменти для ефективної підтримки оточуючих у складний час. Ефективні стратегії психологічного самовідновлення.

Тема 3.2. Психосоціальна підтримка як основа збереження ментального здоров'я учасників освітнього процесу в умовах війни

Ментальне здоров'я. Психологічне здоров'я. Психічне здоров'я. Складові психічного здоров'я в умовах війни. Стрес в умовах війни.

Психосоціальна підтримка на рівні особистості. Ресурси стійкості особистості. Способи посилення ресурсів стійкості особистості. Ресурсоорієнтована модель стресоподолання. Відновлення безперервності. Рівні психологічного втручання. Управління стресом в умовах війни. Рекомендації психолога на особистому рівні щодо підняття життєстійкості. Психологічне втручання на рівні групи (організації).

Модель психосоціальної підтримки у закладах освіти: перший рівень, другий рівень, третій рівень та четвертий рівень. Інтеграція послуг з охорони психічного здоров'я.

Тема 3.3. Педагогічні інструменти подолання життєвих труднощів учасників освітнього процесу в умовах війни та відбудови

Порушення неперервності життя під час війни: життєві труднощі, прояви травматичних симптомів, напрями відновлення. Причини та наслідки, через які збройний конфлікт може вплинути на освіту. Наслідки збройного конфлікту для психічного здоров'я людей.

Категорії здобувачів освіти, які потребують додаткової підтримки. Специфічні проблеми дітей з інвалідністю, дітей з числа біженців або внутрішньо переміщених осіб, дітей з неблагополучних, малозабезпечених сімей, підлітків.

Застосування інклюзивних, якісних освітніх практик в роботі керівників гуртків з вихованцями, здобувачами освіти різних категорій. Застосування практик рівноправ'я, інклюзії та справедливості як умова підтримки соціального та емоційного благополуччя здобувачів освіти, які постраждали від війни та насильства. Ключові компоненти практик забезпечення якості освіти.

Методи підтримуючих втручань. Короткий огляд методів ігрової терапії, арт-терапії, технік релаксацій. Методи заспокоєння, допомоги дітям, які мають особливі освітні потреби.

Практичні рекомендації щодо стабілізації психофізичного стану дітей та підлітків. Огляд вправ для зниження рівня емоційного навантаження засобами ігрових, арттерапевтичних практик.

Тема 3.4. Психологічні аспекти розвитку здібностей і талантів учнівства в умовах сучасних викликів

Психологічні передумови здібностей учнівства. Розвиток здібностей і талантів в сучасних умовах.

Творчі можливості. Види здібностей. Підходи до організації освітнього процесу, які орієнтовані на розвиток здібностей. Прояв здібностей. Пізнавальна сфера та випереджальний розвиток.

Сучасні виклики, їх вплив на пізнавальну сферу особистості. Обдарованість. Талант, його прояви. Врахування творчих можливостей особистості. Творчий потенціал. Критерії таланту. Умови для розвитку талантів. Можливості сучасної освіти для розвитку здібностей і талантів. Пошук та реалізація інноваційних форм і методів для розвитку здібностей в сучасних умовах.

Педагогічна творчість. Умови активізації творчості. Можливості Малої академії наук України. Роль STEAM підходу. Залучення до наукових конкурсів. Інтерактивні вправи. Інструменти для розвитку творчості. Вікторини. Генерація ідей. Спільна творчість з вихованцями.

Тема 3.5. Розвиток резильєнтності у здобувачів освіти та педагогів, відновлення психологічних втрат

Життєстійкість. Психологічна резильєнтність (психологічне благополуччя). Характеристики, складові та значення психологічної резильєнтності. Фактори, що сприяють формуванню й підвищують психологічну резильєнтність особистості. Основні ресурси розвитку психологічної резильєнтності у дітей. Завдання заходів з психосоціальної підтримки та збереження психічного здоров'я.

Психотравма. Характеристика психологічного захисту. Психологічні захисні механізми особистості. Копінг-ресурси людини.

Основні види «Т»-травм. Перебіг (етапи) травматичного досвіду. Гостра стресова реакція. Симптоми ГСР. Посттравматичний стресовий розлад.

Втручання на ранній стадії. Ризик інтервенції. Ризики невтручання.

Перша психологічна допомога. Чому перша психологічна допомога важлива для дітей? Коли надають першу психологічну допомогу дітям? Які діти потребують першої психологічної допомоги?

Реакція дитини на травматичну подію. Перша психологічна допомога дітям різних вікових категорій. Завдання педагога у роботі з дитиною, яка пережила травмуючі події.

МОДУЛЬ 4. Навчання через досвід: тренінги та практичні навички для педагога-організатора

Тема 4.1. Психологічна лабораторія «Сила всередині: як внутрішні ресурси стійкості допомагають пережити війну»

Внутрішні та зовнішні ресурси. Розвинені навички саморегуляції – важлива умова стресостійкості. Саморегуляція. Способи саморегуляції, пов'язані з управлінням диханням; управлінням тону м'язів, руху; з впливом слова. Вправи, що розвивають навички саморегуляції.

Ресурси, точки опори, модель стресодолаття «BASIC Ph». Практична вправа «Тестування моделі стресодолаття». Як зберігати ресурси та не втрачати себе, свою енергію. Техніки стабілізації та вираження сильних емоцій на чотирьох рівнях сприйняття.

Тема 4.2. Інноваційна майстерня «Інтерактивні технології формування медіаграмотності школярів»

Медіаграмотність як необхідна навичка XXI століття. медійна грамотність в структурі інфомедійної грамотності. Три комплекси компетенцій інфомедійної грамотності. Характеристика складових медіакомпетентності. Спектр умінь, що формує медаосвіта. Чотири групи компетентностей із медіаграмотності: розуміння медіа, використання медіа, комунікація за допомогою медіазасобів, уміння застосовувати медіа для досягнення поставленої мети. Шляхи розвитку медіакомпетентностей.

Інтерактивне навчання: визначення, ознаки, елементи. Інтерактивність у системі дистанційного навчання. Інтерактивні форми та методи у формуванні медіаграмотності, їх сутність та методика проведення. Вправи, ігри, творчі завдання, інтерактивні застосунки в арсеналі сучасного вчителя. Правила роботи з інформацією в умовах війни.

Тема 4.3. Тренінг «Підтримка соціального здоров'я учнів: шлях до відновлення освітніх досягнень»

Вплив соціального здоров'я на навчання учнів. Ідентифікація показників соціального здоров'я учнів. Методи підтримки соціального здоров'я учнів. Розвиток співпраці з батьками та іншими зацікавленими сторонами для підтримки соціального здоров'я учнів. Ефективні стратегії відновлення освітніх досягнень через підтримку соціального здоров'я. Кейси та практичні вправи для навчання учасників вирішувати проблеми соціального здоров'я учнів на рівні школи.

Тема 4.4. Майстерня досвіду «Партнерство в найкращих інтересах дитини»

Особистість дитини як цінність в умовах НУШ. Найкращі інтереси дитини, врахування їх при прийнятті важливих рішень стосовно учнів. Побудова індивідуальної траєкторії учнів – складова діяльності педагога. Роль державних установ, громадських організацій, окремих громадян в формуванні та розвитку особистості дитини. Планування кар'єри.

Співпраця в найкращих інтересах дитини. Залучення до освітнього процесу суб'єктів партнерської взаємодії. Проектування співпраці в роботі вихователя пансіону.

Тема 4.5. Естафета ідей «Засоби впливу на свідомість дитини задля вибору здорового способу життя»

Свідомість як здатність людини пізнавати довкілля і себе за допомогою усвідомленості й саморефлексії, уваги, мислення та розуму. Вправи на увагу, пальчикова гімнастика. Прислів'я, приказки, загадки та притчі про здоров'я та здоровий спосіб життя.

Складові здорового способу життя. Забезпечення рухової активності шляхом організації рухових ігор та естафет, квест-руханок, естафет до свята олімпійського руху.

Основи здорового харчування – складова здорового способу життя. Вікторина «Я обираю здоровий спосіб життя».

Організація різних форм і методів у дистанційному форматі. Вікторини та естафети електронного освітнього ресурсу LearningApps.org та інш. як ресурс формування особистості.

Тема 4.6. Тренінг «Створення атмосфери довіри у класі: як будувати взаєморозуміння з учнями»

Психологічні аспекти створення безпечного середовища у класі, зокрема принципи відкритої комунікації, емпатії та взаємоповаги. Бар'єри у взаєморозумінні та практичні інструменти для їх подолання. Формування довірливих стосунків із здобувачами освіти, що сприяють їхній мотивації та активному залученню до освітнього процесу. Інтерактивні вправи, спрямовані на побудову позитивного мікроклімату в освітньому просторі.

Тема 4.7. Психологічний практикум «Кризові стани і психотравма: психологічні методи підтримки та відновлення»

Психотравма. Кризовий стан. Психологічні метод підтримки: дихальні практики, практики заземлення, майндфулнес.

Методи відновлення у роботі з травмою: кризове консультування, дибріфінг, СЕН підхід, нейровправи, артвправи, асоціативний підхід, рольова теорія та рольовий підхід (порівняння): рольові ігри, театр спонтанності, психодрама, растановки, плейбек театр; кейс метод. Рефлексія.

Тема 4.8. Майстер-клас «Візьміть емоції під контроль: секрети саморегуляції для здоров'я у освітньому середовищі»

Поняття емоційної інтелекту та його значення для успішної саморегуляції. Виявлення власних емоцій через практичні вправи та рефлексію. Техніки саморегуляції емоцій, включаючи дихальні вправи, візуалізацію та медитацію. Засвоєння стратегій для підвищення психологічного комфорту. Практичні вправи та сценарії для збереження емоційного балансу в освітньому процесі. Важливість саморегуляції для досягнення успіху та психологічного благополуччя.

Тема 4.9. Педагогічна гра «Формування навичок стресостійкості педагога як умова ефективного освітнього процесу»

Специфічні ознаки психологічного благополуччя. Розбираємо передумови.

Проблемне питання: Як Ви вважаєте, яким чином між собою пов'язані рівні безпеки та соціальної напруги? Сучасна ситуація і стресогенність. Умови відновлення психологічного благополуччя. Умови підвищення рівня психосоціального благополуччя.

Необхідність створення системи розвитку психічного здоров'я та психосоціальної підтримки.

Психосоціальне благополуччя, його особливості та відмінності. Складові психосоціального благополуччя. Проблеми, які впливають на рівень психосоціального благополуччя педагогів та дітей, які вимушено змінили місце проживання.

Негативний прояв впливу зовнішнього середовища на життєстійкість підлітків в умовах війни. Добір навчальних матеріалів та стратегій роботи. Рекомендації щодо створення психологічного безпечного простору.

МОДУЛЬ 5. Організаційно-підсумковий

5.1. Настановне заняття

Реєстрація слухачів. Ознайомлення слухачів з організацією, змістом та умовами проведення фахового спецкурсу. Повідомлення умов щодо проведення підсумкового тестування.

5.2. Рефлексивна сесія «Мої професійні відкриття: що я дізналася / дізнався та як це застосую в практичній діяльності». Підсумкове тестування

Підсумок навчання на курсах підвищення кваліфікації та осмислення отриманих знань і навичок. Слухачі визначають, як впроваджувати нові підходи у свою педагогічну діяльність, діляться ідеями в малих групах і визначають стратегії для подолання можливих труднощів. Рефлексія дозволить учителям оцінити свій професійний розвиток та створити план подальших змін у роботі.

Підсумкове тестування проводиться з метою виявлення та оцінювання рівня знань, що набуті слухачем під час навчання.

Рекомендовані джерела

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ДОКУМЕНТИ:

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
3. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні (нова редакція). URL: <https://ms.detector.media/mediaosvita/post/16501/2016-04-27-kontseptsiya-vprovadzhennya-mediaosviti-v-ukraini-nova-redaktsiya/> .
4. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249613934> .
5. Наказ Міністерства охорони здоров'я України від 25.09.2020 №2205 «Про затвердження Санітарного регламенту для закладів загальної середньої освіти». URL: https://osvita.ua/legislation/Ser_osv/77778/ .
6. Наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України від 23.12.2020 №2736-20 «Про затвердження професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової

освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v2736915-20#Text>.

7. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.09.2021 № 957 «Про затвердження Порядку організації інклюзивного навчання у закладах загальної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/957-2021-%D0%BF#Text>.

8. Указ Президента України від 03.12.2020 № 533/2020 «Про забезпечення створення безбар'єрного простору в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/533/2020#Text>.

9. Указ Президента України від 25.05.2020 №195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі». URL: <https://www.president.gov.ua/documents/1952020-33789>.

НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Абетка візуальної грамотності / Баликін І., Волошенюк О., Чорний О., Федченко О. / За редакцією Волошенюк О., Іванова В., Євтушенко Р. – Київ: АУП, ЦВП, 2019.

2. Джерело педагогічних інновацій. Здоров'язбережувальні технології в навчанні. Науково-методичний журнал. – Випуск №1 (21). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2018 – 244 с.

3. Джерело педагогічних інновацій. Компетентнісний підхід в освіті. Науково-методичний журнал. – Випуск № 3 (19). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017.– 148 с.

4. Джерело педагогічних інновацій. Національно-патріотичне виховання у навчальних закладах. Науково-методичний журнал. – Випуск №2(10). – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2015. – 224 с.

5. Інфомедійна грамотність онлайн: посібник для тренера / за заг. ред. Тараненко О. / Розроблено в рамках проєкту «Вивчай та розрізняй: інфо-медійна грамотність». – Київ: IREX, 2021. – 400 с.

6. Лист Міністерства освіти і науки України від 02.11.2020 №1/9-609 «Щодо організації дистанційного навчання».

7. Лист Міністерства освіти і науки України від 27.06.2019 №1/9-414 «Деякі питання щодо створення у 2019/2020 н.р. безпечного освітнього середовища, формування в дітей та учнівської молоді ціннісних життєвих навичок».

8. Нова українська школа: посібник для вчителя / Під заг. ред. Н.М.Бібік – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 2016 с.

9. Програма «Нова українська школа» у поступі до цінностей», затверджена Вченими Радами Інституту проблем виховання (протокол № 6 від 02 липня 2018 року) та Інституту модернізації змісту освіти (протокол № 7 від 26 вересня 2018 року). URL: <https://ipv.org.ua/prohrama-nova-ukrainska-shkola/>

ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ

1. Академія української преси. URL: <http://www.aup.com.ua>
2. Державний стандарт базової середньої освіти. Відповіді на поширені запитання щодо Державного стандарту базової середньої освіти. URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/nova-ukrayinska-shkola/derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>
3. Методичні рекомендації щодо організації виховного процесу в закладах освіти (2024). URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-metodychni-rekomendatsii-shchodo-orhanizatsii-vykhovnoho-protsesu-v-zakladakh-osvity>
4. Розмова про безбар'єрність. URL: <http://bf.gov.ua/> .

ІНФОРМАЦІЙНІ СТОРІНКИ

1. <https://edu-post-diploma.kharkov.ua/> – сайт КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»
2. <https://mon.gov.ua/ua> – Міністерство освіти і науки України
3. <https://www.facebook.com/UAMON/> – Фейсбук сторінка МОН України
4. <https://nus.org.ua/> – сайт «Нова українська школа»
5. <https://www.facebook.com/nus.org.ua/> – Фейсбук сайту «Нова українська школа»
6. <http://osvita.ua/> – сайт Освіта.ua
7. <https://www.facebook.com/osvita.ua> – Фейсбук сайту Освіта.ua